

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультет (ННІ) гуманітарно-педагогічний

«19» червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСИ»**

Галузь знань 01 «Освіта/педагогіка»
Спеціальність 015 «Професійна освіта»
Освітня програма «Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)»
Факультет (ННІ) Гуманітарно-педагогічний
Розробники: Чемодуров О.М., доцент кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту, кандидат економічних наук

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни «Фінанси»

Дисципліна «Фінанси» є вибірковою компонентою ОПП, яка спрямована на формування у студентів цілісного розуміння фінансових процесів та механізмів, що лежать в основі функціонування сучасної економіки. Вона охоплює базові поняття фінансової системи, принципи управління фінансовими ресурсами підприємств, домогосподарств і держави. Особлива увага приділяється бюджетуванню, фінансовому аналізу, оподаткуванню, інвестуванню та управлінню грошовими потоками. Значна частина курсу присвячена застосуванню цифрових фінансових інструментів та інформаційних систем у фінансовій діяльності. Студенти здобувають практичні навички аналізу фінансової звітності, оцінки інвестиційних проєктів, планування та контролю витрат. Завдяки міждисциплінарному підходу дисципліна забезпечує підготовку фахівців, здатних приймати обґрунтовані фінансові рішення в умовах динамічного економічного середовища.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>015 Професійна освіта</i>	
Освітня програма	<i>«Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)»</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	<i>Вибіркова</i>	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проєкт (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	3	
Семестр	6	
Лекційні заняття	<i>45 год.</i>	
Практичні, семінарські заняття	<i>45 год.</i>	
Лабораторні заняття	<i>- год.</i>	
Самостійна робота	<i>90 год.</i>	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>6 год.</i>	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фінанси» є отримання студентами фундаментальних теоретичних і практичних знань щодо організації державної фінансової політики, особливостей формування, перерозподілу та використання національного багатства, специфіки функціонування та ролі в економіці країни фінансово-кредитної та податкової систем.

Перелік освітніх компонент, які передують вивченню навчальної дисципліни (за їх наявності): Основи економічних знань.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій та методів педагогічної науки та інших наук, пов'язаних із сферами виробництва і переробки продуктів сільського господарства та харчовими технологіями і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість, планувати, організовувати, контролювати, координувати роботу та вмотивовувати членів колективу.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 07. Здатність аналізувати ефективність проектних рішень, пов'язаних з підбором, експлуатацією, удосконаленням, модернізацією технологічного обладнання та устаткування галузі/сфери відповідно до спеціалізації.

СК 08. Здатність використовувати відповідне програмне забезпечення для вирішення професійних завдань в галузях, пов'язаних з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.

СК 12. Здатність виконувати розрахунки технологічних процесів в галузі.

СК 13. Здатність управляти комплексними діями/проектами, відповідати за прийняття рішень у непередбачуваних умовах та професійний розвиток здобувачів освіти і підлеглих.

СК 14. Здатність збирати, аналізувати та інтерпретувати інформацію (дані) в галузях, пов'язаних з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 02. Володіти інформацією чинних нормативно-правових документів, законодавства, галузевих стандартів професійної діяльності в установах, на виробництвах, організаціях сфер, пов'язаних з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.

ПРН 07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення.

ПРН 08. Самостійно планувати й організовувати власну професійну діяльність, діяльність здобувачів освіти і підлеглих, координувати їх роботу та вмотивовувати.

ПРН 17. Виконувати розрахунки, що відносяться до сфери професійної діяльності.

ПРН 23. Розуміти соціально-економічні процеси, що відбуваються в Україні та світі, мати навички ефективного господарювання.

ПРН 24. Володіти основами управління персоналом і ресурсами, навичками планування, контролю, звітності на виробництвах, в установах, організаціях сфер, пов'язаних із аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усь ого	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
Модуль 1. Теоретичні основи формування та розвитку фінансів														
Тема 1. Економічна природа і сутність фінансів.		11	3	3			8							
Тема 2. Сутність та структура фінансових ресурсів		13	4	4			7							
Тема 3. Основні елементи фінансової політики		11	3	3			7							
Тема 4. Фінансовий ринок та його інфраструктура		11	3	3			7							
Тема 5. Фінансова система України		13	4	4			7							
Тема 6. Бюджетна система та її структура		13	4	4			7							
Тема 7. Сутність та структура державного бюджету		13	4	4			7							
Разом за модулем 1		100	25	25			50							
Модуль 2. Фінансово-кредитна і податкова система та її роль в економіці держави														
Тема 8. Державний кредит та державний борг		13	4	4			8							
Тема 9. Цінні папери як інструмент фінансів держави		13	4	4			8							
Тема 10. Податкова система та принципи оподаткування		13	4	4			8							
Тема 11. Управління фінансами підприємства		13	4	4			8							
Тема 12. Сутність міжнародних фінансів		13	4	4			8							
Разом за модулем 2		80	20	20			40							
Усього годин		180	45	45			90							

3. Темати лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Економічна природа і сутність фінансів.	3
2	Сутність та структура фінансових ресурсів	4
3	Основні елементи фінансової політики	3
4	Фінансовий ринок та його інфраструктура	3
5	Фінансова система України	4
6	Бюджетна система та її структура	4
7	Сутність та структура державного бюджету	4
8	Державний кредит та державний борг	4

9	Цінні папери як інструмент фінансів держави	4
10	Податкова система та принципи оподаткування	4
11	Управління фінансами підприємства	4
12	Сутність міжнародних фінансів	4

4. Темати практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Економічна природа і сутність фінансів.	3
2	Сутність та структура фінансових ресурсів	4
3	Основні елементи фінансової політики	3
4	Фінансовий ринок та його інфраструктура	3
5	Фінансова система України	4
6	Бюджетна система та її структура	4
7	Сутність та структура державного бюджету	4
8	Державний кредит та державний борг	4
9	Цінні папери як інструмент фінансів держави	4
10	Податкова система та принципи оподаткування	4
11	Управління фінансами підприємства	4
12	Сутність міжнародних фінансів	4

5. Темати самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фінансове планування та бюджетування у бізнесі та державному секторі	50
2	Фінансові інструменти та їх застосування у бізнесі та державному управлінні	40

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист практичних робіт, проєктів;
- пірінгове оцінювання, самооцінювання;
- екзамен.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Теоретичні основи формування та розвитку фінансів		
Лекція 1. Економічна природа і сутність фінансів.	ПРН02, ПРН07, ПРН17, ПРН23, ПРН24. Знати економічну природу, сутність і функції фінансів, принципи формування та використання фінансових ресурсів, структуру фінансової системи України, фінансового ринку та його інфраструктури, засади формування і реалізації фінансової політики держави, основи побудови бюджетної системи та структуру державного бюджету, нормативно-правові засади функціонування фінансової системи. Розуміти роль фінансів у забезпеченні соціально-економічного розвитку держави, територіальних громад і суб'єктів господарювання, взаємозв'язок між окремими складовими фінансової системи, вплив бюджетної та фінансової політики на розвиток економіки, підприємництва й аграрного виробництва. Вміти аналізувати структуру фінансової системи, характеризувати джерела формування фінансових ресурсів, застосовувати положення чинного фінансового законодавства під час вирішення професійних завдань, виконувати базові фінансові розрахунки, аналізувати показники бюджетної системи та фінансового ринку, оцінювати вплив фінансових рішень на результати діяльності підприємств і організацій, обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного використання фінансових ресурсів. Володіти навичками аналізу фінансової інформації, оцінювання фінансових процесів і використання сучасних фінансових підходів для прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.	-
Практична робота 1. Економічна природа і сутність фінансів.		8
Лекція 2. Сутність та структура фінансових ресурсів		-
Практична робота 2. Сутність та структура фінансових ресурсів		8
Лекція 3. Основні елементи фінансової політики		-
Практична робота 3. Основні елементи фінансової політики		8
Лекція 4. Фінансовий ринок та його інфраструктура		-
Практична робота 4. Фінансовий ринок та його інфраструктура		9
Лекція 5. Фінансова система України		-
Практична робота 5. Фінансова система України		9
Лекція 6. Бюджетна система та її структура		-
Практична робота 6. Бюджетна система та її структура		9
Лекція 7. Сутність та структура державного бюджету		-
Практична робота 7. Сутність та структура державного бюджету		9
Самостійна робота 1. Фінансове планування та бюджетування у бізнесі та державному секторі		10
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Фінансово-кредитна і податкова система та її роль в економіці держави		
Лекція 8. Державний кредит та державний борг	ПРН02, ПРН07, ПРН08, ПРН17, ПРН23, ПРН24. Знати економічний зміст державного кредиту, державного боргу, податкової системи, ринку цінних паперів, фінансів підприємств і міжнародних фінансів, принципи	-
Практична робота 8. Державний кредит та державний борг		12
Лекція 9. Цінні папери як		-

інструмент фінансів держави	функціонування фінансово-кредитної системи, основні фінансові інструменти та особливості їх застосування у діяльності держави й суб'єктів господарювання, нормативно-правові засади оподаткування та управління фінансами підприємств. Розуміти вплив податкової, кредитної та боргової політики держави на економічний розвиток, роль фінансових інструментів у забезпеченні ефективної діяльності підприємств, значення міжнародних фінансів у розвитку національної економіки, особливості фінансового забезпечення діяльності підприємств аграрного сектору та організацій різних форм власності. Вміти аналізувати структуру державного боргу, оцінювати ефективність застосування фінансових інструментів, здійснювати базове фінансове планування, виконувати фінансові розрахунки, аналізувати податкове навантаження, оцінювати фінансові ризики та їх вплив на результати діяльності підприємств, використовувати фінансову інформацію для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, планування, контролю та ефективного використання фінансових ресурсів. Володіти навичками застосування сучасних фінансових інструментів, аналізу фінансової інформації, оцінювання ефективності фінансових рішень та обґрунтування напрямів підвищення результативності діяльності підприємств і організацій.	
Практична робота 9. Цінні папери як інструмент фінансів держави		12
Лекція 10.Податкова система та принципи оподаткування		-
Практична робота 10.Податкова система та принципи оподаткування		12
Лекція 11.Управління фінансами підприємства		-
Практична робота 11. Управління фінансами підприємства		12
Лекція 12.Сутність міжнародних фінансів		-
Практична робота 12.Сутність міжнародних фінансів		12
Самостійна робота 2. Фінансові інструменти та їх застосування у бізнесі та державному управлінні	10	
Модульна контрольна робота 2.	30	
Всього за модулем 2	100	
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та	Практичні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни до закінчення вивчення поточного модуля. Роботи, які здаються із

перескладання	порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) і дозволяється в термін до закінчення наступного модуля.
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час проведення поточного модульного контролю та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Виконані письмові роботи (курсіві роботи, реферати тощо) повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування	Відвідування лекційних та практичних занять є обов'язковим для всіх студентів групи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись згідно з індивідуальним навчальним планом, затвердженим у визначеному порядку (в он-лайн форматі за погодженням із деканом факультету). Пропущені лекції, після їх опрацювання здобувачем вищої освіти, відпрацьовуються у вигляді співбесіди з викладачем. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються студентами в навчально-науковій лабораторії кафедри.

9. Навчально-методичне забезпечення:

Навчально-методичний комплекс вивчення дисципліни «Фінанси» (робоча програма навчальної дисципліни, курс лекцій, ілюстративні матеріали).

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV: за станом на 15.01.2012 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.05.2023)
2. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI: на 01.01.2012 р. URL:<http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.05.2023)
3. Закон України “Про інвестиційну діяльність” URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>. (дата звернення: 12.05.2023)
4. Закон України “Про цінні папери та фондовий ринок” URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15> (дата звернення: 12.05.2023)
5. Закон України «Про акціонерні товариства» URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/514-17> (дата звернення: 12.05.2023)
6. Закон України «Про банки і банківську діяльність» URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення: 12.05.2023)
7. Закон України «Про фінансовий лізинг» від 16.01.2000 р. № 723/97-вр URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 12.05.2023)
8. Оперчук В. А. *Фінанси: навчальний посібник*. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 368 с.
9. Мельник А. Ф., Карлін М. І. *Державні фінанси*. Тернопіль: ТНЕУ, 2021. 340 с.
10. Савлук М. І., Мороз А. М. *Гроші та кредит (9-е вид.)*. Київ: Університет банківської справи, 2020. 512 с.
11. Гуменюк О. І. *Фінанси підприємств: теорія і практика*. Київ: НАУ, 2022. 295 с.

12. Вознюк Г. Л. *Фінансова система: сучасний стан і перспективи розвитку*. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2023. 280 с.
13. Сало І. М. *Бюджетна система України*. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 372 с.
14. Грицак Я. І. *Місцеві фінанси: теорія і практика*. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2023. 220 с.
15. Карпінський Б. А. *Фінансова безпека: оцінка та управління*. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2022. 200 с.
16. Бандурка А. М., Ткаченко А. М. *Фінансовий контроль*. Харків: ХНУВС, 2020. 280 с.
17. Бюджетний кодекс України. Офіційне видання. Київ, 2023. 112 с.
18. Податковий кодекс України. Офіційне видання. Київ, 2024. 436 с.
19. Петренко О. А. *Фінансова діяльність держави та органів місцевого самоврядування*. Черкаси: ЧДТУ, 2022. 310 с.
20. Даниленко А. І. *Фінанси домогосподарств*. Київ: КНЕУ, 2021. 254 с.
21. Кривенко К. С. *Інституціональні фінанси*. Київ: НАУ, 2020. 238 с.
22. Міністерство фінансів України. *Стратегія управління державними фінансами України на 2022–2025 роки*. Київ, 2022. 64 с.
23. Frederic S. Mishkin. *The Economics of Money, Banking, and Financial Markets* (12th ed.). Pearson, 2022. 744 p.
24. Frank J. Fabozzi. *Foundations of Financial Markets and Institutions* (5th ed.). Pearson, 2021. 704 p.
25. Eugene F. Brigham, Joel F. Houston. *Fundamentals of Financial Management* (16th ed.). Cengage Learning, 2020. 880 p.
26. OECD. *Public Financial Management and Budgeting Reform in Ukraine*. OECD Publishing, 2021. 160 p.
27. International Monetary Fund. *Fiscal Monitor: Strengthening the Credibility of Public Finances*. IMF, 2023. 135 p.

Інформаційні ресурси

1. Веб – портал Державної фіскальна служба України URL: www.sta.gov.ua (дата звернення: 12.05.2025)
2. Веб – портал Кабінету міністрів України URL: www.kmu.gov.ua (дата звернення: 12.05.2025)
3. Веб – портал Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг URL: www.nfp.gov.ua (дата звернення: 12.05.2025)
4. Офіційний сайт Верховної Ради України URL: www.rada.gov.ua (дата звернення: 12.05.2025)
5. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України URL: www.dkrs.gov.ua (дата звернення: 12.05.2025)
6. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: www.minfin.gov.ua (дата звернення: 12.05.2025)

7. Офіційний сайт Національне агентство України з питань державної служби URL:www.guds.gov.ua (дата звернення: 12.05.2025)
8. Сайт НБУ URL: www.bank.gov.ua (дата звернення: 12.05.2025)
9. Сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку URL: www.nssmc.gov.ua (дата звернення: 12.05.2025)
10. Офіційний сайт Рахункової палати України URL:www.ac-rada.gov.ua(дата звернення: 12.05.2025)